

Klimat- och
näringslivsdepartementet

Yttrande över promemorian – Förslag om mål för en effektiv energianvändning

Bakgrund

Regeringskansliet har remitterat promemorian *Förslag om mål för en effektiv energianvändning* till Region Stockholm för yttrande. På grund av remissens korta svarstid yttrar sig ordförande för klimat- och regionutvecklingsnämnden på Region Stockholms vägnar.

Promemorian *Förslag om mål för en effektiv energianvändning* innehåller förslag på ett nytt energipolitiskt mål för en effektivare energianvändning som är förenligt med de nya målen för energipolitiken. Målet är formulerat som att *Energianvändningen i Sverige ska vara effektiv och bidra till stärkt motståndskraft, konkurrenskraftiga energipriser, ett resurseffektivt energisystem och samhällets elektrifiering. En effektiv energianvändning ska innebära god hushållning av energiresurser, utjämning av effektoppar samt ökad förmåga till efterfrågeflexibilitet och energilagring.*

Syftet med det nya målet är att bättre anpassa det till den elektrifiering som omställningen kräver och målet om 100 procent fossilfri elproduktion. Det nuvarande målet för energieffektivitet uttrycks som tillförd energi i relation till bruttonationalprodukten (BNP). Det innebär att en minskad mängd tillförd energi är positivt för måluppfyllelsen, vilket riskerar att stå i konflikt med den ökade elektrifiering som är avgörande för att nå klimatmålen. Enligt promemorian har kärnkraften en viktig roll att spela för ett välfungerande elsystem och för att nå nettonollmål i Sverige och i EU. Utredaren menar att det är ytterligare ett argument för att ett nytt mål behövs då nuvarande mål mäts i termer av tillförd energi, vilket missgynnar anläggningar med termiska förluster, till exempel kärnkraft.

I promemorian lyfter utredaren fram att kvalitativa mål som beskriver önskvärda egenskaper eller kvaliteter snarare än mätbara resultat, kan ge en djupare förståelse och bättre fokus på utveckling mot det som ska uppnås. Kvalitativa målformuleringar kan även vara fördelaktiga om ett mål innefattar flera syften där det kan vara svårt att få med de olika syftena i en kvantitativ målformulering. En nackdel som lyfts fram är att det kan

vara svårare att följa upp, utvärdera och jämföra kvalitativa mål över tid, men att representativa indikatorer kan tas fram för att underlätta uppföljning av utveckling och framsteg. Indikatorerna bör möjliggöra uppföljning mot EU:s reviderade Energy Efficiency Directive (EED 2023/1791).

Promemorians sammantagna bedömning är att ett kvantitativt mål inte är lämpligt som övergripande styrning för energianvändningen i Sverige utan att ett kvalitativt mål bättre stämmer överens med det syfte som ett mål för effektiv energianvändning ska uppfylla. Ett kvalitativt mål kan även utformas så att det inte innebär ett hinder för elektrifiering samt beskriva ett önskat tillstånd där alla relevanta aspekter av energianvändningen ingår.

Region Stockholms yttrande

Region Stockholm är positiv till att det nya målet föreslås innefatta en effektiv användning av energi i bred bemärkelsen och omfatta så väl energihushållning, som att jämna ut effekttoppar och mer flexibilitet i energisystemen. Det är också positivt att det nya målet utformas så att externa faktorer inte ingår. Det ökar sannolikheten för att det verkligen är effektivisering inom energianvändningen som följs upp och inte påverkan av till exempel ekonomiska effekter.

I promemorian förs ett resonemang om att kvalitativa mål kan vara att föredra framför kvantitativa mål, om ett mål har flera syften och det är svårt att få med de olika syftena i en kvantitativ målformulering. Region Stockholm instämmer i att det finns fördelar med kvalitativa mål, avseende mål som omfattar breda områden och på lång sikt, som till exempel effektiv energianvändning. Nackdelen, är precis som lyfts i promemorian, att det är svårt att följa upp om utvecklingen går i rätt riktning. Region Stockholm ser därför att ett övergripande kvalitativt mål med fördel kan brytas ner i ett antal kvantitativa och tidsatta mål på kortare sikt. Mätbara mål skulle underlätta en årlig eller regelbunden uppföljning, för att bedöma om utvecklingen går i rätt riktning mot det övergripande och långsiktiga målet. Region Stockholm bedömer att urvalet av relevanta indikatorer skulle underlättas om indikatorerna kopplades till mätbara delmål, i stället för direkt till det breda, övergripande målet. Det skulle också göra det enklare att uppfylla kraven på mätbarhet, jämförbarhet och transparens i EU:s reviderade Energy Efficiency Directive (EED 2023/1791).

I promemorian saknas exempel på indikatorer som utredaren bedömer skulle kunna vara relevanta för att följa upp det föreslagna målet. Region

YTTRANDE
2025-12-18Diarienummer
KRN 2025-0191

Stockholm kan därmed inte bedöma denna del av förslaget, men vill poängtera att det är viktigt att valet av de indikatorer som ska följa upp utveckling och framsteg baseras på en noggrann analys av indikatorernas lämplighet att följa utvecklingen och de effekter som målet syftar till. Region Stockholm vill också påtala vikten av att uppföljningen och indikatorerna redovisas och tillgängliggörs på ett transparent och tydligt sätt, så att det blir enkelt att följa hur utvecklingen går, även för den som inte besitter djup sakkunskap inom området.

Märta Martin-Granlund
Ordförande klimat- och regionutvecklingsnämnden